

róla értelmező tanulmányok. Amolyan szent tehénként kezelték. Gelencsér Gábor elvégezte ezt a hiánypótló munkát is; elemzése-értelmezése elsősorban a film elbeszéléstechnikájával foglalkozik, kiváltképpen az idő problematikával, melynek lényegét, az irodalmi műre is érvényesen, az alábbi gyönyörű mondatokban foglalja össze: „Szindbád úgy él, ahogy nem lehet élni; ahogy csak a művész és a művészet tudja az életet szemlélni: időtlenül. A múltó élet elbeszélést az örök jelenbe helyezni – ez volt Krúdy nyomán Huszárík feladata.”

PÉCZELY DÓRA

(*Osiris Kiadó, Budapest, 2002, 437 oldal, 2480 Ft*)

Tesó

Legjobb az első benyomással kezdeni; ez a benyomás pedig egy tudatosan kiválasztott célközönségé. Egy fiatal, közepesen elengedett, bizonyosfajta filmekben és zenében tájékozott, sőt azok iránt lelkes társaság lebeg előttünk. Vannak-e elegendő? Mert a film főleg azoknak tetszhet, akik valamelyest magukra ismernek benne.

A *Tesó* lakótelepi idegenvezetés-sel indul, vezetőnk maga a főhősnarrátor, Artin. Későn érő huszon-

éves srác, aki annyira képtelen kilépni alig idősebb bátyja (Nate) árnyékából, hogy amikor végre komolyan elindul feléje egy lány (Anna), el sem hiszi, hogy ő a célja. Anekdota. Azt nevezzük így, amit meghallgatni (jó mesélőtől) érdekesebb, mint filmen megnézni.

Mert mindjárt idegen testnek is bizonyul ez az idegenvezetés. Minek például nagy dérrrel-dúrral bemutatni az elköltöző anyát, pláne élettársát, ha végleg elköltöznek? Minek a lakótelephimnusz, ha a testvérek máshová költözésének viszont esélye (veszélye) sem vetődik föl? Persze saját környezetünk egzotikumként való bemutatása nem lehet igazán realista sem. Hogy a film alkotói mit látnak érdekességnek, az róluk árulkodik. Egy apró példa: Artin füvezése, válsága mélypontján. A fűnél kevés veszélyesebb van egy vígjátékszerző számára, mert akár a *Boci, boci, tarkát* is egetverően humorosnak tűnetheti föl. Ugyanígy félrevezethet a (bevallott) önéletrajzi elemek magánjellegű fontossága. Hasonló a helyzet a kissé túlfűtött zenemániával is: létező jelenség, de ahány, annyiféle. A zenemánia a testvérharc csúcspontján egy zenekarokról, számokról, előadókról szóló villámvetéledőben csúcsosodik ki Artin és Nate között. Ilyesminek úgynevezett művészfilmben (oda való témában) kultúrshnobság lenne a neve. Itt: belterjesség. Ehhez kapcsolódva

említhető meg az a számos mellékes anekdota, geg, amelyek némelyike jó (Anna nagyszüleinek szórakozása), némelyike viszont rossz (Napoleon Békásmegyeren) vagy érthetetlen (anya a tortával). Mindezzel szemben vígjátékban a poén a végén csattan, azaz elő kell készíteni. Feszültség, oldás. Tévhit, hogy a vígjátékhoz nem kell tét: ha üresen forog a kocka, akkor nagyon szépen és kiszámíthatatlanul kell forognia. Ám ha két lakás és két testvér, akkor különköltözés, ennyit nemhogy huszon-, de tizenévesen is tud az ember. A nagyobb nőforgalmú báty a kisebb életterbe fogja szorítani gyermeklelkű öccsét. Érzékeny lelkű lány az öcsöt választja, nem a másodosztályú szexpoén-gyártót, kivált miután már kiismer-te. A plafonra köpött csula a fizika törvényei szerint lecsöppen, ezt is minek végignézni. Érzékiséggel, erotikával körülbelül ugyanaz a helyzet, mint a humorral. Szép is, jó is, csak kevés. Ami érdekes lenne, azt alig látjuk, amit látunk...

Amit látunk, az helyenként bizony érdekes, főleg a vágás jó ritmusa miatt, és főleg eleinte, vagyis amíg igazából nem kezdődik el a sztori. Hasonló hasadás mutatkozik a szövegben: a szókincs természetes, a belőle alkotott mondatok sokszor már nem. Ezzel talán összefüggésben: jó színészi játéknak Schmied Zoltáné (Nate) és Elek Ferencé (Szi-szi) nevezhető, meg a mellékszerep-

lő Kovács Lajosé, míg a szerelmespárt (Bognár Anna, Welker Gábor), úgy tűnik, még az első csóktól is a szájukba adott mondhatatlan mondatok tartják vissza, szerencsére nem végleg. A leggyöngébb sajnos a főszereplő, Welker Gábor: arca, talán nem szándékosan, de teljesen merev. Nemhogy hozzáadna, de levon mindaból, amit mond, még ha az aszfaltra fekszik is bánatában. Az igazságnak azért tartozunk annyival, hogy Artin némelyik nyakatekert szónoklatával sok színész talán meg sem próbálkozott volna.

Ha a zenemániát belterjesnek mondtuk, a legendás *Casablancát*, Anna kedvenc filmjét biztosan többen ismerik. Új befejezése, mesterkéltén suta előkészítésével, büszkén kisipari újrajátszásával teljesen váratlanul valóban kétméteres újhullámot vág az arcunkba. Méltó előzménye a zárójelenet magaslati pontjának, a tetőn nyaraló testvérek beszélgetésének. Ha úgy véli, Tisztelt Olvasó, hogy a derűt igazságtalan volt a végére hagyni, vegye tekintetbe, hogy ezzel a film saját felépítését követtük.

KISS PÉTER

(Rendező: *Dyga Zsombor*; forgatókönyv: *Dyga Zsombor*; Lovas Balázs; operatőr: *Horváth Árpád*; zene: *Up Town Felaz*; vágó: *Czakó Judit*; producer: *Durst György*)